

Ranka ČATIĆ

Prvih deset godina TECOSA

Prof. dr. sc. Karl Kuzman

Zašto bi čitatelje ovoga časopisa moglo zanimati obilježavanje 10. obljetnice osnivanja neprofitnoga centra slovenskih alatničara TECOS? Dva su razloga pisanja osvrta: prvi je izvrsna suradnja hrvatskih stručnjaka s TECOS-om, a drugi je što je u alatničarskoj Sloveniji taj centar postao snažna i uspješna potpora u prijenosu i stvaranju znanja te njihovu uvođenju u slovensku svakodnevicu.

Bila je to jedna od najsamozatajnijih, ali izvrsno organiziranih proslava kojima smo do sada prisustvovali. Održana je u Celju 10. studenoga 2004.

O nevjerojatnim dostignućima govorili su zaposlenici. Na savjetovanju u Slovenskim Konjicama održanom 1993. dogovoreno je osnivanje *Tehnološkoga centra orodjarstva Slovenije*, što je provedeno u djelo iduće godine. Započelo se s 1,33 zaposlena, organizacijskom tajnicom s punim radnim vremenom i honorarnim direktorom, prof. dr. sc. Karlom Kuzmanom sa *Strojniške fakultete* u Ljubljani.

Deset godina kasnije TECOS ima 12 stalno zaposlenih. Izgradio je izvrsnu mrežu suradnih organizacija i pojedinaca. Pritom se jedino pitalo: mogu li odabrani ostvariti zamišljeni projekt. Dojmiljiv je broj ostvarenih projekata. Godine 2002. načinjeno je 100 projekata za potrebe industrije, a u 2004. se očekuje brojka od oko 150. Odjel za industrijske projekte podijeljen je u šest skupina: plastiku, metalne ploče, izradbene postupke, praoblikovanje metala, centar za 3D-digitalizaciju i obrnuto inženjerstvo (e. *reverse engineering*) te mlade istraživače.

Posebnu pozornost privlači skupina za plastiku. Uspjela je 1996. nabaviti simulacijsku programsku podršku i u proteklih je 8 go-

dina provela oko 250 simulacija punjenja kalupne šupljine, temperaturnih polja, vito-perenja itd. Svjesni činjenice da bi suradnja s hrvatskim stručnjacima bila obostrano korisna, povezali su se s *Katedrom za preradu polimera Fakulteta strojarstva i brodogradnje*. Zajednički su uspješno završili jedan slovensko-hrvatski projekt, a sada zajednički sudjeluju u jednom međunarodnom projektu. Nastavnici FSB-a uključeni su u post-diplomsku nastavu u Sloveniji i redoviti su predavači na TECOS-ovim seminarima. Što se može naučiti na primjeru TECOS-a? Prijenos znanja postaje sve teži i u malim zemljama mora se usredotočiti na jednome mjestu. Ako imate pravoga vođu, a po svemu to je prof. dr. sc. K. Kuzman, u razmjerno je kratkome vremenu moguće ostvariti dosege vrijedne poštovanja.

Zato se čini smislenim prenijeti hrvatskim čitateljima dio obrazloženja za priznanja dodijeljena vanjskim suradnicima. *Razvojni centar alatničarstva Slovenije TECOS ne bi mogao postati takav kakav je danas da mu pri samome početku djelovanja nisu podršku dali ljudi koji su prepoznali njegovu važnost i njegovu misiju pri ostvaranju vizije: Slovenija – alatnica Europe. Stoga je naša ovodobna dužnost da se u okviru današnje svečanosti zahvalimo najvažnijim ljudima za nesebičnu potporu pri ostvarivanju te misije, pri čemu je nakon 10 godina TECOS postao ne samo najbolji tehnološki centar u svojoj grani u Sloveniji, već je među najboljima u državama koje su ove godine u proljeće pristupile EU. Naš uspjeh je i vaš uspjeh. Jedan od najvažnijih zadataka TECOS-a sva-*

kako je prijenos znanja. Tu je TECOS dobio vrlo zahtjevnu zadaću, jer je njegovo članstvo raznovrsno, a želje i interesi za novim znanjima različiti. Kako je struktura članova TECOS-a i ostalih koja su takva znanja zanimala vrlo raznolika, bilo je vrlo teško postaviti okvire i početi s ostvarivanjem zadataka koji su na početku bili postavljeni na alatničarskim četvrtcima. Tih je alatničarskih četvrtaka odnosno seminara održano tijekom 10 godina preko stotinu, s gotovo 1 000 sudionika iz cijele Slovenije.

Bilo je vrlo teško pronaći predavače koji bi razumjeli potrebe alatničara koji dolaze ili iz tvrtki sa svega nekoliko zaposlenih ili iz tvrtki s preko 100 usko specijaliziranih alatničara. Na taj je način tijekom 10 godina stvorena jezgra vanjskih suradnika koji su uvijek napunili predavaonice i koji su uvijek bili toplo prihvaćeni od strane polaznika seminara. Među njima je i prof. I. Čatić, pionir pre-radbe nemetala na ovim prostorima. ... Njegov ugled prešao je granice tadašnje Jugoslavije, bio je čest gost u Sloveniji, vrlo omiljen na TECOS-ovim seminarima. Iako je bio pozivan na mnoga znanstvena savjetovanja na različitim kontinentima, nikad nije izgubio osjećaj za prenošenje svoga znanja slovenskim alatničarima na primjeren način. Mladost koju je proveo u alatnici doživotno ga je obilježila i izgradila. To su riječi prof. K. Kuzmana u povodu dodjele priznanja prof. I. Čatiću.

Nažalost, zbog viška pameti u Hrvatskoj su svi slični poticaji do sada bili neuspješni.

Dobitnici TECOS-ovih priznanja